

Večernik

Leto I. (VIII.), šte. 95

Maribor, petek, 26. avgusta 1927

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7

V pričakovanju odločilne bitke

Čimbolj se bližajo volitve, tembolj neiskreni odnošaji med radikali in demokrati

BEOGRAD, 26. avgusta. Odnošaji med obema vladnima skupinama postajajo od dne do dne bolj neiskreni, čim bolj se bližajo volitve. Tako radikali kakor tudi demokrati se z vso intenzivnostjo pripravljajo na odločilno bitko dne 11. septembra. Tako radikali, kakor tudi demokrati pričakujejo, da se jim posreči doseči pri volitvah dominantno pozicijo, s čemur bi si tudi izboljšali položaj v skupščini.

Splošno pa se pričakuje, da bodo dobili demokrati več mandatov kakor radikali, posebno, ker gredo ti močno razcepjenimi v volitve. Ministrski predsednik Vukičević je sicer zelo samozavesten, še bolj pa Marinković in posebno Davido-

vič, ki že napoveduje, da doživi Vukičević pri volitvah težak poraz, ki mu bo tudi izpodmaknil vladni stolček. Zdi se, da se demokrati že čisto resno pripravljajo na to, da prevzamejo po volitvah vodstvo vlade in s tem tudi državno upravo v roke. V političnih krogih krožilo v zvezi s tem že najrazličnejše kombinacije o sestavi nove vlade.

V skrajno mučen položaj je spravil sedanjo vlado tudi dr. Korošec s svojimi izjavami o sestanku našega vladarja z bolgarskim kraljem. Sedaj se je čutil celo ministrski predsednik Vukičević primoranega, da le dr. Korošca javno dasavuziral in njegovo izjavo z vso odločnostjo dementiral.

Povodenj v Berlinu

BERLIN, 26. avgusta. V Berlinu in Južni Nemčiji divjajo že 24 ur silne nevihte. Na več krajih so se utrgali oblaki. Letališče v Tempelhofu je pod vodo in tu so morali zračni promet ustaviti. V Berlinu je več predmetov pod vodo, tako, da je bila policija prisiljena, da je nekatero ceste zaprla. Voda vdira že v nižje ležeče lokale. V provinci, posebno na Pomorjanskem, je vsled povodnji žetev v veliki nevarnosti.

Po bostonski tragediji

PARIZ, 26. avgusta. Danes so bili sodniško obsojeni prvi udeleženci pri zadnjih pariških demonstracijah radi usmrtitve Sacca in Vanzettija. Od 18 obtožencev, med katerimi so bile tudi tri ženske, je dobil vsakdo dva tedna do šest mesecev zapora.

BOSTON, 26. avgusta. Luigia Vanzetti, sestra justificiranega anarhista Vanzettija, je izjavila novinarjem, da še ne ve, ali bo smela napraviti predavalno turnejo po Evropi s pepelom obeh anarhistov. Vpepelitev se bo izvršila v nedeljo. Istočasno se bodo vršile po vseh ameriških mestih žalne manifestacije.

BOSTON, 26. avgusta. Vlada države Massachusetts je končno dovolila slovesen pogreb Sacca in Vanzettija. Sinoči so prepeljali trupli obeh anarhistov v mrtvašnico centralnega pokopališča v italijanskem delu mesta, kjer so se odigrali pretresljivi prizori. Delavstvo je na tisoče in tisoče korakalo mimo mrtvaškega odra, ženske so plakale in obkavale obe žrtvi justice. Policija je vnovič odredila obširne varnostne odredbe, da prepreči izgrede.

AVTORSKA ZAŠČITA NOVINARSKIH DEL

ZENEVA, 26. avgusta. Na mednarodni tisk. konferenci, ki je bila sklicana na inicijativo Društva narodov, se je razpravljalo včeraj o avtorski zaščiti žurnalističnih del. Tajništvo Društva narodov je izdelalo poseben dekret, ki bo tvoril podlago za nadaljna posvetovanja in pogajanja.

RAZPUST IRSKEGA PARLAMENTA

DUBLIN, 26. avgusta. Irski parlament je bil danes razpuščen. Volitve se bodo vršile 3. septembra, novi parlament pa se sestane 11. oktobra.

FRANCOSKO-NEMŠKA TRGOVINSKA POGODBA ODOBRENA

BERLIN, 26. avgusta. Državni zbor je danes odobril francosko-nemško trgovinsko pogodbo.

Katastrofa ekspresnega vlaka pri Chamonixu

CHAMONIX, 26. avgusta. Sinoči se je zgodila nedaleč Chamonixa strahovita železniška nesreča. Ker je odpovedala zavora, je lokomotiva ekspresnega vlaka zdrčala z dvema vozovoma v 12 m globok prepad in se popolnoma razbila. Pod razvalinami so našli 15 mrtvih in 20 težko ranjenih. Danes jutraj so umrli v bolnici še 3 ranjenci, 4 pa se še bore s smrtjo.

Velika železniška nesreča na Angleškem

Dolgotrajno deževje na Angleškem je imelo na železniški progi Southern Railway, blizu postaje Dunton Green za posledico veliko železniško nesrečo. Ker se je vsled deževja zemlja vgreznila, je skočil osebni vlak s tira. Večina vozov se je prevrnila, strol je pa tekel še kakih 100 m po tiru. Med potniki je nastala strašna panika. Reševanje je bilo zelo težavno, ker se je večina vozov razbila. Ranjeni in mrtvi so ležali eden preko drugega. Vso noč so delali, da so pobrali ranjene in mrtve ter očistili progo. Mrtvih je 15, težko ranjenih pa okrog 30. Lažje ranjeni niso šteti, ker so se vsi od kraja nesreče odpeljali z avtomobili in pomožnim vlakom.

Avtomobil trčil ob vlak

V Likowu, blizu Varšave, je tovorni avto, poln ljudi, pridrvel na železniško progo ter trčil ob vlak, ki se je ravno pripeljal. Vlak je avto treščil ob stran, da se je razbil. Tri osebe so bile takoj mrtve, 6 je pa smrtno ranjenih. Vzrok nesreče: pot preko tira je ostala odprta, ker je prekomerna redukcija železniškega osobja zadela tudi čuvaja.

Eksplozija uničila 22 hiš

V Dubiecku pri Przemyslu je doslej še nepoliasnjena eksplozija zanetila požar, ki je vpepelil 22 hiš. Prebivalci so se rešili.

Odprava smrtnih kazni v Švici

Nekateri švicarski kantoni so imeli še iz starih časov smrtno kazen vsaj v zakoniku, če že ne v praksi. Sedaj bo tudi to odpravljeno, ker je parlamentarni odbor za osnutek enotnega državnoveznega kazenskega zakona z veliko večino sklenil, da je treba smrtno kazen v Švici odpraviti. Proti smrtni kazni je glasovalo 19 članov odbora, smrtno kazen je pa zagovarjalo 5 katoliških konservativcev.

Pri Teznu zavozil vlak med voznike

Usodna nesreča kmetov iz Bukovcev pri Ptuj, ki so pripeljali zeljnate glave v Maribor — Ena oseba težko ranjena, en konj razmesarjen

Maribor, 26. avgusta.

Današnja kronika beleži že na vse zgoraj težko nesrečo. Ko je ležala nad pokrajino še trda tema, se je na železnici pri Teznu ponesrečila kmetica Terezija Meznarič, ki je le po srečnem naključju ostala pri življenju.

Kmalu po polnoči so se odpravili iz Bukovcev pri Ptuj kmetje in kmetice s tremi vozovi zeljnatih glav proti Mariboru na trg. Na prvem vozu je bil Franc Kekec, na drugem posestnica Terezija Meznarič, Marija Prelog in njena hčerka in na zadnjem Janez Vaida. Prisedši do železniškega prelaza na Teznu pri čuvajnici št. 433, so vozili preko tira glavne proge, ker so bile zatvornice odprte. Nihče se ni zavedal v kako strašni živlenski nevarnosti se nahajajo.

In res je v trenutku zagrmel preko ceste osebni vlak št. 526, ki prihala ob 2.43 na glavni kolodvor. Lokomotiva je zadela v zadnji del prvega vozička, vendar se Francu Kekcu ni zgodilo nič hudega, ker je k sreči padel na svoj voz v

zelo. Najhuje je bil prizadet drugi voz. Lokomotiva je odtrgala konja z ojesom vred in ga vlekla nekaj časa s seboj. Terezija Meznarič je vrglo poleg proge, pri čemer je dobila težje poškodbe na glavi in levi strani života. Marija Prelog in njena hčerka sta bili le malo opraskani. Lepa štiriletna kobila je bila popolnoma razmesarjena, voz pa ni mogoče trpel.

Strojevodja je opazil nesrečo in brzo ustavil vlak, nakar so ranjeno Meznaričevo odpeljali z istim vlakom na glavni kolodvor, odtod pa z rešilnim avtom v bolnico. Na kraj nesreče je prispel takoj orožnik in pričel s poizvedbamj o krivcu. Zjutraj okoli pol osmih so aretirali železniškega čuvaja, ki je osumljen, da je zakrivil nesrečo, ker ni zaprl zatvornic.

Kakor doznavamo, se je na kritičnem mestu pripetilo že več podobnih nesreč in nezgod. Že na podlagi teh slabih izkušenj bi bilo vendar umestno, da se prehod primerno razsvetli, kajti v tem predelu vlada naravnost egiptovska tema.

Protest proti fašističnemu terorju

Jugoslovanska in nemška narodna manjšina pred Društvom narodov

Po poročilih udeležencev že zaključenega manjšinskega kongresa, bodo nekateri voditelji in predstavniki narodnih manjšin ostali v Ženevi ves čas zasedanja Društva narodov, da razjasnijo merodajnim osebam najvišje svetovne institucije strašno usodo narodnih manjšin v nekaterih državah, zlasti pa v Italiji.

Dr. Wilfan je zbral obsežen dokaz in material o nasilju nad jugoslovanskim narodom na področju, ki je pripadlo Italiji. Ta material bo predložen Društvu narodov.

Tudi Nemci južne Tirolske hočejo opozoriti ves civilizirani svet na trplje-

nje starodavnega nemškega življa južne Tirolske in na nečloveški teror italijanskih oblasti.

Fašistični list v Bocnu »Provinzia di Bolzano« ima že dalje časa na čelu znani Mussoliniev izrek z dne 26. maja, da je pokrajina Bocna ustvarjena za poitalijančenje in da se druga politika ne da izvajati.

Predstavniki narodnih manjšin bodo vprašali Društvo narodov, zakaj molči na vse to in kaj hoče storiti, da italijanske oblasti iz tega molka ne bodo kovalale nekakega moralnega opravičila za svoja nasilna početja.

V Rusiji vre

Novi atentati — nove lustifikacije.

MOSKVA, 26. avgusta. Vrhovno sovietsko sodišče je odbilo prošnjo generalov Anenka in Demisova za pomilostitev in sta bila obsojena že usmrčena.

BERLIN, 26. avgusta. »Berliner Tagblatt« poroča iz Moskve, da so nastali v Beli Rusiji zopet resni nemiri, ki so se razširili tudi na gubernijo Tuzla. V Pencu je bil ubit predsednik tamkajšnjege sosveta. V Žitomiru je bilo obsojenih na smrt 11 seljakov, ki so izvršili napad na železniško postajo in ubili postajenačelnika.

Sestanek Male antante

PRAGA, 26. avgusta. Zunanji ministri držav Male antante se sestanejo še pred pričetkom zasedanja Društva narodov, da izmenljajo misli glede Rothermeerove akcije za revizijo tiranske mirovne pogodbe. Vrh tega se bo razpravljalo tudi vprašanje položaja na Balkanu po smrti romunskega kralja Ferdinanda in pa zblizanje med Bolgarsko in Jugoslavijo.

Usodni manevri japonske mornarice

130 mornarjev utonilo.

Na manevru japonske mornarice je križarka »Jandzu« trčila s torpednim rušilcem »Majzuri«. Rušilec je bil tako močno zadet, da se je v četrte ure pogreznil. Od posadke so rešili samo 20 mož, 90 mornarjev in 12 častnikov je pa utonilo. Dan pozneje je pa zadela podobna nesreča križarko »Maka« in rušilca »Ashi«. Pri tej nesreči je bilo 27 smrtnih žrtev. Manever, ki je po tolikih žrtvah postal enak bitki, se je predčasno zaključil.

Močen potres na Formozu

TOKIO, 26. avgusta. Na otoku Formozu je divjal včeraj strahovit potres. Telesonske in hujšojavne zveze s provinci animi kraji in mesti so popolnoma prekinjene. Dosedaj je naznanjenih 40 mrtvih, porušilo pa se je 60 hiš. Podobna žalostna poročila prihajajo tudi iz province Taisane, kjer je istotako zaznamovani več smrtnih žrtev in ranjenih.

Leonid Andrejev:

Jesenska brozga

Konec

Anatolij Ivanovič zapiči svoj pogled v ženo:

— Ali si iz uma, mama!

— Papa, kupite tudi nama z Nato zložljivi postelji, drugače bom res enkrat tam v tisti vaši spalnici, kar nas Bog varuj, Nika in Katrico še zmečkal, — pravi Vasja.

— Molči! — dé oče ves truden in Vasja riše novo risbo: vsi od očeta pa tja do psička Funtika, si vlečejo zložljive postelje. Napis se glasi: »seksa zložljivih postelj«.

— Bomo morali služkinjo odsloviti, — pravi nenadoma Darja Prohorovna.

— Kaj? — vpraša Anatolij Ivanovič.

Obadva gledata debelo drug drugega in se ne spoznata. »Čakaj, — misli Anatolij Ivanovič: kje sem že neki videl ta obraz? Tako nekako znan mi je.«

— Poslušaj, kako ti je že . . . pravi on. Uh, kako si me prestrašila, Darja Prohorovna.

— In jaz gledam pa mislim: kdo tu tako zija vame? Pogledam bolj natančno, pa vidim, da si to ti, Anatolij Ivanovič. Tako strašen!

— Dovolj je tega, drugače se nam lahko še zmeša, — pravi Anatolij Ivanovič. — bomo jutri preišljevali o tem.

Predno je šel Anatolij Ivanovič spat, je stopil še na verando. Bilo je temno, dež je lil kakor iz škafe in spomnil se je, nevede zakaj, da se je zdaj pričela sezona za tatove in da so sosedne vile že prazne. Žalostno mišljajoč je pribežal mimo njega potepin, res moker maček, ošvignil Anatolija Ivanoviča s svojimi svetlimi očmi ter izginitil v temi in dežju.

Ponoči je imel Anatolij Ivanovič v polsnu prikazen stanovanja. S sil-

no mržnjo je stopal v stanovanje, ga ogledal in šel v drugo. Tudi to je ogledoval in vse je nekam viselo na eno stran, — tlak, strop in vrata in odšel je zopet v drugo. Ko je tako pregledal kakih deset stanovanj, se je vrnil v prvo, pregledaval in pravil: »ni primerno«, in šel je v drugo, tretje i. t. d., dokler se ni povrnil zopet v prvo.

— Uf, — se je premetaval po postelji.

— Ne spiš, Anatolij Ivanovič? Jaz mislim, ali bi ne bilo dobro dati Fenjo v kuhinjo?

— Spi zdaj, — je jezno odvrnil Anatolij Ivanovič.

Ko se je v taistem mučnem polsnu vračal že dvajseti v isto stanovanje ter ga znova pregledaval, se ni mogel več zdržati ter je zavpil: »Ni primerno, hudič naj vas vzame. Ni primerno, vam pravim.«

— Ni primerno, — se je kot eho oglasila Darja Petrovna.

— O čem pa govoriš?

— O stanovanju vendar.

— Spi zdaj!

Ko je končno vendarle zaspal, se mu je sanjalo, da je hišni posestnik ki ima dvajset zložljivih postelj, nato pa, da je perzijski šah, ki hodi z velikanskim številom svojih spremljevalcev po Moskvi in išče stanovanje šestih sob z vodovodom in kanalizacijo. »Kako je dobro, — je pomislil: — če ima človek tako spremstvo, — kar brž najdemo stanovanje.« In ravno takčas je Darja Prohorovna jahala stoljci in pravila:

— Tako sem torej šla. Vidim listek . . .

Dež je curljal in neki potepin, v dežnem plašču, je zaničljivo zrl na nezagrnjeno verando:

— Glej jih vražce! So že pospravili platno!

Kc.

Čitajte Večernik!

Yvette.

Brez krinke?

»Da«, je dejala kontesa Claire, pogoma priliva je vrelo vodo na pripravljene čaj, »tako smo, hvala Bogu, srečno zopet v starem tiru. Listje pada z dreves, jesenski veter pole svojo otožno pesem pred okni, zabave se bodo vrstile, in mi —? Mi gledamo od leta do leta z manjšim zanimanjem na tako zvano zimске prireditve in njih radosti.«

Grof Savigny se je nasmehnil.

»Ali milostiva! Odklej pa ta čudna naziranja? Menda jih niste prinesli iz svojega zadnjega letovišča? In živci? Morda ti niso še čisto v redu? Ne boditi hudi, vendar vašega svetožalja, čeprav zve ni iz vaših ust kaj verjetno, ne morem smatrati za resno. No, uverjen sem, pri prvem valčku dobi ta vaša tožba popolnoma drugo lice, posebno pa še, ako vas bo, kakor vedno, spremljala zavest, da ste najbolj dražestna med dražestnimi in da nosite najlepšo toaletto tega večera.«

Mlada, lepa gospa je nekam šaljivo vzdihnila.

»Moj Bog, grof, morda imate prav, končno sem vendar še mlada in tudi moja zunanost mi dopušča, da vzdržim pozornost, ki bi jo zbudila pri moških, in zavist pri ženskah, a tekma za prvenstvo, ki se ponavlja leto za letom postane naposled vendarle dolgočasna. Sicer pa smo vsi, brez izjeme izvrstno naučene lutke, ki govorimo, se smehljamo in gibljemo natanko tako, kakor zahtevajo običaji in naša takozvana kultura. Govorimo z največjim zanimanjem o nečem, kar nas v resnici pušča popolnoma hladne, zato pa si zelo prizadevamo, da bi vse, kar globoko čutimo, vsa svoja srčna doživljaja, po najboljši moči prikriji svoiemu bližnjemu. Ne boste verjeli, kolikokrat bi mi bilo uprav v veselje, če bi mogla v zadnjem trenutku zavreči ves ta silaj, in da me misel na dolgočasje, ki me navadno čaka tam, že naprej dela resnično bolno. Seveda, kadar sem že tam, me vrvenje, šušljanje, med zvoki

podbe, v srebrni svetlobi žarnic, potem, da . . . potem . . . postanem tudi jaz lutka, kakor vse druge in poslušam pripovedovanje stare ekscelence o njenem protinu tako uslužno, kakor da ni na tem božjem svetu nič zanimivejšega zame. Mislimi moram vedno na kako vojaško kljuse. Topo in brezbržno stopa na bojišče, sliši donenje trobent, vonja kri, nozdrvi se mu napihujejo, dvigne glavo, se spusti v dir in rezgeče veselo tja v sveži jutranji zrak. Tako nekako čutim tudi jaz!»

»Kontesa, to pa bi bilo vendar le malo preveč!»

Grof Savigny je odstavil ogorčen svojo skodelico čaja.

»Vaše žvrgolenje primerjati z rezgetanjem, in celo starega kljuseta, no, to moram pa res kar najodločneje zavrniti.«

»Pustite za trenutek svoje šale, ljub grof; saj itak veste, kako to mislim. Povejte, ali se vam ne zdi, da bi ne bilo niti polovico tako dolgočasno, ako bi med seboj ne slepomišili? Poznate li povest o oni kuharici, ki je v juho zakuhala zelišče resnice? Vsi, ki so dotlej navkljudnejše lagali drug drugemu v obraz, so po zavžitih juhi pričeli govoriti neprikrito resnico, in si s to seveda povedali najneprijetnejše stvari in robotosti v obraz. Ne, tako daleč mole želje ne segalo; vendar pa čutim tako pogostokrat neko nebrzdano poželenje, da bi zvedela, kaj se godi za prijaznim, gladkim čelom, za vljudnim nasmehom, in želela bi, ah, tako želela, da bi krinka vsaj za trenutek padla in da bi se pokazal ves pravi človek, brez vsake krinke in kakršne je v resnici!»

Savigny se je zresnil.

»Milostiva, vi se ne zavedate dalekosežnosti svojih želja! Bil sem nekoč v življenju priča dogodku . . . priča pri padcu krinke in . . .«

»Pripovedujte«, mu je rekla kratko, ko je obmolnil.

Negov pogled je postal otožen.

(Daleje prihodnjič.)

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglašitvovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Gospodična se sprejme na stanovanje, Kežarjeva 9, vrata 3. 832

Knjige veže
od priproste do umetniško dovršene vezave solidno in ceno atelje za umetno knjigoveštvo Miho Vahtar, Maribor, Gosposka ul. 24 in 37. 428

Vateljne za sladoleđ,
vseh vrst kekse, biškote in drugo najfinerše pecivo priporoča delikatesna trgovina Franc Kurinčič, Aleksandrova c. 31, poleg glavnega kolodvora. Zaloga slovite domače tvornice keksov V. Bizjak in drug, Rog. Slatina. 869

Specijalna delavnica
za črkoslikarstvo in soboslikarstvo. Fr. Ambrožič, Grajska ul. 2, Maribor. 571

Prodajalka,
izvežbana v manufakturni stroki, se takol sprejme za manufakturno trgovino v Mariboru. Ponudbe pod »Izvrstna moč« na upravo lista. — 848

Gonilni jermenj,
najboljše kakovosti, že strojno pretegnjeni, za mlino, žage, mlatilnice, tovarne itd. kakor tudi šivalni in vezalni jermenj v zalogi pri IVAN KRAVOS, Aleksandrova c. 13. Zahtevajte ponudbo. 829

Pozor!
Čevlje, samo ročno delo iz najboljšega blaga. Moški, visoki, boks 190 Din. Moški, nizki 180 Din, damski, nizki vsake vrste 160 Din. Naročila po meri in popravila po najnižjih cenah. Franc Neubauer, čevljar, Cornja gosposka ul. 33, Maribor. 649

Ali ste že slišali o najboljši 8a

„Medo“ - kavi

Prazne steklenice od Odol-a

kupuje

Drago Rosina

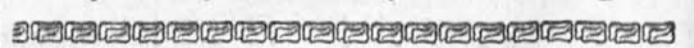
Vetrinjska ulica 26

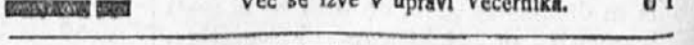
Crepp de chine

ed Din 60.— naprej se dobi samo pri 68

I. Trpin-u, Maribor, Glavni trg 17

PRODAMO
večjo množino
MAKULATURNEGA PAPIRJA
kilogram Din 5.—
Več se izve v upravi Večernika. 11

Novo!

Novo!

Ksaver Meško:

Kam plovemo

Povest.

Cena za broš. izvod Din 36.—, celo platno vezan Din 46.—.

Naročila sprejema knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ul. 54. Nasproti gl. pošte.

Novo!

Novo!

Klišeeje

vseh vrst, črne in avtoliptije, izdeluje po predloženih risbah, peropisih ali slikah za navaden tisk ali za finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po naročilu in v najkrajšem času

JUGOGRAFIKA

iskovna in založna dr. z o. z.

LJUBLJANA

Sv. Petra nasip

23

Kje se dobi najcenjši koks in kovaški premoč?

Mejovšek, Maribor, Tattenbachova 13.